

SIVISTYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 11/2007 vp

Hallituksen esitys laiksi kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä syyskuuta 2007 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 68/2007 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 13/2007 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Jorma Waldén, opetusministeriö
- verkkopalveluasiantuntija Jani Stenvall, Eduskunnan kirjasto
- kehittämispäällikkö Päivi Happonen, Kansallisarkisto
- johtaja Tuula Haapamäki ja lakimies Pekka Heikkinen, Kansalliskirjasto
- byråchef Pia Södergård, Åbo Akademi
- professori Ullamaija Kivikuru ja tieto- ja kirjastopalvelujohtaja Kaisa Sinikara, Helsingin yliopisto
- johtaja Matti Lukkarila, apulaisjohtaja Mikko Kuutti ja projektipäällikkö Lasse Vihoonen, Suomen elokuva-arkisto

- arkisto- ja tietopalvelujen päällikkö Katri Vanttinen, Yleisradio Oy
- johtaja Jorma Miettinen, MTV Oy
- Legal Counsel Ismo Huhtanen, Sanoma-WSOY Oyj
- avustava lakimies Kalle Hynönen, SWelcom Oy
- toiminnanjohtaja Kirsi Niittyinperä, AV-tuottajien tekijänoikeusyhdistys Tuotos ry
- varatoimitusjohtaja Jukka-Pekka Timonen, Kopiosto ry
- vastaava tuottaja Stiina Laakso, Suomen Audiovisuaalisen Alan Tuottajat SATU ry
- toiminnanjohtaja Arto Alaspää, Suomen Ääni- ja kuvatallennetuottajat ÄKT ry
- johtaja, lakiasiat Satu Kangas, Viestinnän Keskusliitto.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- oikeusministeriö
- liikenne- ja viestintäministeriö
- Varastokirjasto
- Joensuun yliopisto
- Kuopion yliopisto
- Lapin yliopisto
- Oulun yliopisto
- Tampereen yliopisto
- Turun yliopisto
- Vaasan yliopisto
- Valtion taidemuseo
- Näkövammaisten kirjasto Celia
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- Keskukskauppakamari

- Nokia Oyj
- Alma Media Oyj
- Finlands svenska författareförening rf
- Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liitto Kultti ry
- Tiedotusopillinen yhdistys TOY ry
- Suomen Journalistiliitto
- Suomen Kirjailijaliitto ry
- Suomen tietokirjailijat ry
- Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry
- Suomen Nuorisokirjallisuuden Instituutti (SNI)
- Suomen Historiallinen Seura
- Suomalaisen Kirjallisuuden Seura
- Suomen kirjastoseura
- Suomen tieteellinen kirjastoseura
- Tieteellisten seurain valtuuskunta.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan kulttuurihistoriallista arkistointia koskevien säännösten sisällyttämistä yhteen lakiin ja vanhentuneen vapaakappalelain säädännön uudistamista vastaamaan viestintäympäristön ja tietoyhteiskunnan kehitystä.

Ehdotettava laki kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä korvaisi nykyisen vapaakappalelain ja elokuvien arkistoinnista annetun lain.

Esityksen mukaan lakisääteisen arkistoinnin piiriin saatettaisiin painotuotteiden, ääni- ja kuvataallenteiden ja elokuvien lisäksi myös muut tallenteet, kotimaiset verkkoaineistot sekä Suomessa lähetettävät televisio- ja radio-ohjelmat.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi tekijänoikeuslakia ja yliopistolakia sekä kumottavaksi Suomen elokuva-arkistosta annettu laki ja säädettäväksi laki Kansallisesta audiovisuaalisesta arkistosta.

Kulttuuriaineistojen tallettamista ja säilyttämistä koskevan lain tavoitteena on kansallisen kulttuurin tuotteiden kattava säilyttäminen tutkimuksen ja muiden tarvitsijoiden käyttöön.

Painotuotteista tulisi niiden valmistajan luovuttaa Kansalliskirjastolle pääsääntöisesti kuusi kappaletta, jotka jaetaan säilytettäväksi vapaakappalekirjastoihin. Sanomalehdistä tulisi luovuttaa yksi kappale, pienpainatteista ja elokuvataallenteista kaksi kappaletta ja muista tallenteista yksi kappale.

Suomessa yleisön saataville tarkoitettujen verkkoaineistot hakisi ja tallentaisi Kansalliskirjasto. Verkkoaineiston julkaisijalla olisi velvollisuus mahdollistaa aineiston haku ja tallentami-

nen tai luovuttaa aineisto Kansalliskirjastolle, jos aineiston ohjelmallinen haku ei olisi mahdollista.

Televisio- ja radio-ohjelmistot tallentaisi Suomen elokuva-arkistosta muodostettava Kansallinen audiovisuaalinen arkisto. Arkistoon tulisi lisäksi tallettaa kappaleet kotimaisen tuottajan valmistamista televisiossa tai radiossa lähettämistä varten tehdyistä ohjelmista, jotka ovat näytelmäteoksia, dokumentaarisia teoksia, audiovisuaalisia taideteoksia taikka perustuvat kirjalliseen teokseen, sävellysteokseen tai alkupe- räiskäsikirjoitukseen. Elokuvien arkistoinnin osalta arkiston toiminta säilyisi ennallaan.

Laki kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä sisältäisi myös säännökset luovutettavaa aineistoa koskevista teknisistä vaatimuksista, aineistoa koskevien tietojen luovuttamisvelvollisuudesta, aineiston sijoittamisesta, säilyttämisestä, käyttämisestä, poistamisesta koelmista, mahdollisuudesta poiketa laissa säädetystä velvollisuudesta sekä konkurssipesän luovutus- ja tallettamisvelvollisuudesta.

Ehdotetun uuden lain soveltamisalaan kuuluvan tekijänoikeudella suojatun aineiston käyttämiseen laissa tarkoitetuissa laitoksissa sovellettaisiin tekijänoikeuslain säännöksiä.

Esitys liittyy vuoden 2008 talousarvioon. Suomen elokuva-arkiston toiminnan laajentaminen kattamaan myös radio- ja televisio-ohjelmien arkistointi esitetään rahoitettavaksi valtion talousarvioon otettavalla määrärahalta.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Laki kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä parantaa huomattavasti yhteiskunnan mahdollisuuksia säilyttää eri tavoilla yleisölle tarjottuja kulttuuriaineistoja. Laki on tarpeellinen, ja se viestii sivistyneen yhteiskunnan kyvystä nähdä tulevaisuuteen ja tarpeesta turvata monipuolisesti aineistojen säilyminen myös tuleville sukupolville.

Lakiesitys myös nostaa Suomen muiden Pohjoismaiden tasalle mediapohjaisen kulttuuriperinnön säilyttämisessä. Tähän saakka painotuotteiden arkistointi on vapaakappalekäytännössä ollut täysin eri asemassa kuin sähköinen viestintä, mutta nyt joukkoviestinnän eri muodot asetuvat samalle lähtöviivalle. Sähköisen median arkistoinnin puuttuminen on vaikeuttanut etenkin alan tieteellisen tutkijayhteisön työtä jo pitkään Suomessa. Sähköisen media-aineiston saatavuuden hankaluus on ohjannut tutkimusta painetun median tutkimuksen suuntaan. Sähköinen media jäsentää kuitenkin yhä keskeisemmin suomalaista elämänpiiriä. Ilman toimivaa radio- ja televisioarkistoa valtaosa kansallista kulttuuria häviää ja jää tulevien sukupolvien ja tutkimuksen ulottumattomiin.

Tietoverkoissa olevan aineiston luovutusvelvollisuus. Sivistysvaliokunta painottaa, että tämän lain tarkoituksena ei ole, että yritysten sisäisissä tietoverkoissa olevat aineistot olisivat lakiehdotuksen 7 ja 8 §:n tarkoittaman haun ja luovutusvelvollisuuden piirissä. Tämän selkeyttämiseksi valiokunta tarkentaa lakiehdotuksen 7 §:n 1 momenttia.

Opetusministeriön vahvistamat suunnitelmat.

Opetusministeriö vahvistaa lakiehdotuksen 9 §:n 1 momentin mukaan Kansalliskirjastolle

suunnitelman verkkoaineistojen hakemisen ja tallentamisen laajuudesta sekä verkkoaineistojen luovuttamiskäytännöistä ja vastaavan suunnitelman lakiehdotuksen 13 §:n 1 momentin nojalla Kansalliselle audiovisuaaliselle arkistolle koskien televisio- ja radio-ohjelmia.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että edellä mainittua suunnitelmaa laadittaessa kuullaan arkistoinnin ja tutkimuksen asiantuntijoita sekä muita toiminnan kannalta tärkeiden alojen edustajia. Suunnitelmilla ohjataan kansalliskirjaston vuosittaista toimintaa, toiminnan painopisteitä ja aineistojen luovuttamis- ja tallettamiskäytäntöjä. Suunnitelmalla on niin ollen merkittävä informaatioarvo alan tutkijoille ja verkkoaineistojen julkaisijoille.

Sivistysvaliokunta ehdottaa kuitenkin pykälien tarkentamista suunnitelmien perusteiden osalta.

Luovutus- ja talletusvelvollisuuden esteiden todentaminen. Luovutus- tai tallettamisvelvollisen tulee lakiehdotuksen 19 §:n edellyttämällä tavalla huolehtia lain 3—5 luvun mukaisista luovutus- ja tallettamisvelvollisuuksistaan. Tätä velvollisuutta ei 19 §:n 2 momentin mukaan kuitenkaan ole, jos luovutus- tai tallettamisvelvollisella ei ole oikeutta tai teknisiä välineitä edellä tarkoitettuihin toimenpiteisiin. Lakiehdotuksen perustelujen mukaan verkkojulkaisijan, joka vetoaa siihen, ettei hänellä ole oikeutta muuttaa aineistoja lain edellyttämään muotoon, olisi tarvittaessa voitava todistaa asia luotettavasti aineistoa koskevaa luovutus- tai tallettamisvelvollisuutta valvovalle laitokselle. Vastaava todistamisvelvollisuus koskisi aineiston muuntamiseen tarvittavia teknisiä välineitä.

Asiantuntijakuulemisen perusteella edellä kuvattu aukoton todistaminen olisi monessa tapauksessa hyvinkin vaikeaa. Sivistysvaliokunta pitää tärkeänä, että kun todennetaan 19 §:ssä tarkoitettu tarvittavien oikeuksien tai teknisten välineiden puuttuminen, on otettava tasapuolisesti huomioon sekä luovutus- ja tallettamisvelvollisuuden toteutumisen tarve että luovutus- tai

talletusvelvollisten tosiasialliset mahdollisuudet todentaa luovutuksen tai tallettamisen esteet. Valiokunta viittaa myös lakiehdotuksen 30 §:ään, joka valtuuttaa opetusministeriön asetuksella täsmentämään 19 §:n säännöksiä aineistojen teknisistä vaatimuksista. Kansalliskirjaston ja Kansallisen audiovisuaalisen arkiston tulee lain ja mahdollisen asetuksen säännösten pohjalta muodostaa selkeät käytännöt ja antaa niistä ohjeet luovutus- ja talletusvelvollisille, jolloin edellä kuvatut ongelmatilanteet voidaan ehkäistä jo ennakolta.

Uudistuksen kustannusvaikutukset pidemmällä ajalla. Sivistysvaliokunta toteaa, että lakiehdotuksen valmistelussa ei ole ollut mahdollista arvioida niitä kustannuksia, jotka pitkällä aikavälillä aiheutuvat Kansalliskirjastolle, Kansalliselle audiovisuaaliselle arkistolle ja muille aineistoja säilyttävälle kirjastoille aineistojen pitkäaikais säilytyksestä ja esimerkiksi sen edellyttämästä aineistojen teknisestä muuttamisesta. Valiokunta painottaa, että tulevina vuosina on voitava panostaa riittävästi kerätyn aineiston säilyttämiseen, vaadittavien teknisten laitteiden ja järjestelmien ylläpitoon ja uudistamiseen sekä aineiston luotettavaan tekniseen suojaamiseen väärinkäytöltä. Aineiston lain mukaisen käytön varmistamiseksi ja alueellisesti tasapuolisten palvelujen turvaamiseksi aineistoja säilyttävälle kirjastoille on turvattava voimavarat tutkija- ym. palvelujen käytännön järjestämiseen.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. lakiehdotus

7 §. Verkkoaineiston haku ja tallettaminen.

Asiantuntijakuulemisessa on ilmennyt epäselvyyttä luovutusvelvollisuuden piiriin kuuluvan verkkoaineiston laajuudesta. Erityisesti lakiehdotuksen perusteluja on tulkittu siten, että yritykset joutuisivat avaamaan sisäiset tietoverkkonsa jopa yrityssalaisuuksia vaarantavalla tavalla. Sivistysvaliokunta toteaa, että automaattisen haun ja tallentamisen ulkopuolelle jäävät

yritysten ja yhteisöjen intranet- ja extranet-sivustot sekä muut vastaavat tietyille rajatulle ryhmälle tarkoitetut verkkoaineistot, jotka sijaitsevat esimerkiksi salasanoin ja pääsykoodein suojatuissa tietoverkkojen osissa. Sen sijaan esimerkiksi sellaiset maksua tai rekisteröitymistä edellyttävä aineistot, jotka ovat yleisölle tarjolla, kuuluvat lakiehdotuksen 8 §:n soveltamisen piiriin.

Tämän johdosta valiokunta ehdottaa 1 momenttiin lisäystä, joka tarkentaa Kansalliskirjaston tehtävää. Kansalliskirjaston tehtävänä on ohjelmallisesti hakea ja tallentaa yleisön saatavilla olevaa verkkoaineistoa tietoverkoista.

9 §. Muut verkkoaineistoa koskevat säännökset.

Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota suunnitelmien perusteisiin ja sitovuuteen. Sivistysvaliokunta toteaa, että pykälän 1 momentissa mainittu suunnitelma ei ole ulkopuolisia sitova asiakirja. Suunnitelma on osa hallinnon sisäistä tulosohjausjärjestelmää, ja se sidotaan vuosittaiseen tulossopimukseen. Lakiehdotuksen luovutus- ja tallettamisvelvollisuutta koskevat säännökset antavat jo sinällään Kansalliskirjastolle kattavan oikeuden kerätä kaikkea laissa tarkoitettua aineistoa.

Vaikkakaan suunnitelma ei ole kolmansia osapuolia sitova, on sillä kuitenkin suuri ohjausvaikutus Kansalliskirjaston toimintaan. Tämän johdosta valiokunta on katsonut tarpeelliseksi lisätä pykälän 1 momenttiin tarkennuksen suunnitelmien laatimisen perusteiksi. Tässä tarkennuksessa kiinnitetään huomiota käytettävissä oleviin teknisiin ja taloudellisiin resursseihin, lain tarkoittaman tutkimuksen ja kulttuurihistoriallisen arkistoinnin tarpeisiin sekä verkkojulkaisijoiden tasapuoliseen kohteluun.

13 §. Muut televisio- ja radio-ohjelmia koskevat säännökset. Edellä 9 §:n kohdalla todettuun viitaten valiokunta ehdottaa pykälän 1 momenttiin vastaavaa täsmennystä koskien Kansallisen audiovisuaalisen arkiston toiminnasta annettavaa suunnitelmaa.

15 §. *Velvollisuus esityskopion ja elokuvan tiedotusaineiston tallettamiseen.* Pykälässä mainitun tuottajan ja muun oikeuksien haltijan perustuslain mukaisen omaisuudensuojan varmistamiseksi valiokunta ehdottaa laajennettavaksi niitä perusteita, jotka vapauttavat elokuvan esityskopion tallettamisvelvollisuudesta.

22 §. *Aineiston käyttö.* Lakiehdotus jättää tulokinnanvaraiseksi julkisuuslain soveltamisen kokonaisuudessaan tämän lain mukaan säilytettävään aineistoon. Ehdotuksessaan valiokunta selventää pykälän sanamuotoa julkisuuslain soveltamisesta.

24 §. *Säädetyistä velvollisuuksista poikkeaminen.* Perusoikeusrajoitusten tulee olla välttämättömiä lakiehdotuksessa tarkoitetun hyväksyttävän tarkoituksen saavuttamiseksi, eivätkä ne saa olla esimerkiksi omistajan omaisuudensuojan kannalta kohtuuttomia. Valiokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten Kansalliskirjastolle ja Kansalliselle audiovisuaaliselle arkistolle tässä pykälässä myönnetyn harkintavallan selventämistä suhteessa pykälässä mainittuun ilmeiseen kohtuuttomuuteen.

Valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 1 ja 2 momentin yhdistämistä uudeksi 1 momentiksi, joka koskee helpotuksia luovutusvelvollisuudesta, ja uutta 2 momenttia, jonka mukaan Kansalliskirjaston ja Kansallisen audiovisuaalisen arkiston tulee luovutusvelvollisen hakemuksesta myöntää vapautus luovutusvelvollisuudesta, jos luovutusvelvollisuutta on siitä aiheutuvien kustannusten vuoksi pidettävä ilmeisen kohtuuttomana.

Arvioitaessa kustannusten ilmeistä kohtuuttomuutta on valiokunnan mielestä kiinnitettävä huomiota muun muassa luovutuksesta aiheutuviin kustannuksiin suhteessa yleisölle levitettävien kappaleiden määrään, luovutettavien kappaleiden valmistuskustannuksiin ja muihin vastaaviin seikkoihin.

2. lakiehdotus

2 §. *Tehtävät.* Perustuslain 2 §:n 3 momentin hallinnon lainalaisuusvaatimuksen mukaisesti Kansallisen audiovisuaalisen arkiston tehtävistä säädetään lain tasolla. Valiokunta ehdottaa sisällytettäväksi pykälään myös asetuksenantovaltuuden, jolloin arkiston laissa mainituista tehtävistä voidaan tarvittaessa säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

3 §. *Lahjoitus ja testamenttivarat.* Lakiteknisistä syistä valiokunta ehdottaa siirrettäväksi lakiehdotuksen 2 §:n 3 momentin uudeksi 3 pykäläksi. Samalla valiokunta ehdottaa lyhennettäväksi pykälän sanamuotoa.

4 (3) §. *Johtokunta.* Edellisten muutosten johdosta lakiehdotuksen 3 § siirtyy 4 §:ksi. Valiokunta ehdottaa muutettavaksi asetuksenantovaltuutta siten, että asetuksen antajaksi tulee valtioneuvosto.

5 §. *Johtaminen ja ratkaisuvallta.* Hallinnon lainalaisuusvaatimuksen mukaisesti arkiston johtamisesta ja ratkaisuvallasta säädetään lain tasolla. Valiokunta ehdottaa uutta pykälää arkiston johtajasta, arkiston työjärjestyksestä ja toimivallan jakautumisesta johtajan, johtokunnan ja työjärjestyksessä määrätyn virkamiehen kesken.

6 (4) §. *Maksut.* Lakiehdotuksen 4 § siirtyy edellisten muutosten johdosta 6 §:ksi. Valiokunta ehdottaa tarkennettavaksi pykälän otsikkoa ja sanamuotoa.

7 (5) §. *Tarkemmat säännökset ja määräykset.* Lakiehdotuksen 5 § siirtyy edellisten muutosten johdosta 7 §:ksi. Valiokunta ehdottaa tarkennettavaksi pykälän otsikkoa ja sanamuotoa. Valiokunta ehdottaa myös täsmennettäväksi asetuksenantovaltuuden sisältöä ja asetuksen antajaksi valtioneuvostoa, kuten uudessa 4 §:ssä. Pykälän 2 momenttiin valiokunta ehdottaa säännökset työjärjestyksen sisällöstä.

8 (6) § Voimaantulo. Lakiehdotuksen 6 § siirtyy edellisten muutosten johdosta muuttamattomana 8 §:ksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sivistysvaliokunta ehdottaa,

että 3. ja 4. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 7, 9, 13, 15, 22 ja 24 § muutettuna seuraavasti ja

että 2. lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

7 §

Verkkoaineiston haku ja tallentaminen

Kansalliskirjaston tehtävänä on ohjelmallisesti hakea ja tallentaa yleisön saatavilla olevaa verkkoaineistoa tietoverkoista. Haettavaan ja tallennettavaan verkkoaineistoon tulee sisällyttää edustavasti ja monipuolisesti tietoverkoissa eri aikoina yleisön saatavilla olevaa aineistoa.

(2 mom. kuten HE)

9 §

Muut verkkoaineistoa koskevat säännökset

Opetusministeriö vahvistaa Kansalliskirjaston esityksestä suunnitelman verkkoaineistojen hakemisen ja tallentamisen laajuudesta sekä verkkoaineistojen luovuttamiskäytännöistä. Suunnitelmassa otetaan huomioon Kansalliskirjaston käytettävissä olevat tekniset ja taloudelliset resurssit, lain tarkoituksen mukaisen tutkimuksen ja kulttuurihistoriallisen arkistoinnin tarpeet sekä verkkojulkaisijoiden tasapuolinen kohtelu.

(2—4 mom. kuten HE)

13 §

Muut televisio- ja radio-ohjelmia koskevat säännökset

Opetusministeriö vahvistaa Kansallisen audiovisuaalisen arkiston esityksestä suunnitellun televisio- ja radio-ohjelmistojen tallentamisen laajuudesta sekä televisio- ja radio-ohjelmien tallettamiskäytännöistä. Suunnitelmassa otetaan huomioon audiovisuaalisen arkiston käytettävissä olevat tekniset ja taloudelliset resurssit, lain tarkoituksen mukaisen tutkimuksen ja kulttuurihistoriallisen arkistoinnin tarpeet sekä tuottajien tasapuolinen kohtelu.

(2—6 mom. kuten HE)

15 §

Velvollisuus esityskopion ja elokuvan tiedotusaineiston tallettamiseen

Muun kuin yksinomaan televisiota varten tehdyn kotimaisen elokuvan tuottajan on talletettava Kansalliseen audiovisuaaliseen arkistoon yksi esityskopio elokuvasta ja kappaleet elokuvan mainos- ja muusta tiedotusaineistosta kolmen vuoden kuluessa elokuvan valmistumisesta. Esityskopion tallettamisvelvollisuutta ei ole,

jos elokuvasta on olemassa vain yksi esityskopio tai tallettamista on siitä aiheutuvien kustannusten vuoksi muutoin pidettävä ilmeisen kohtuuttomana. Mitä tässä pykälässä säädetään tuottajasta, koskee vastaavasti muuta oikeuksien haltijaa, jolla on oikeus määrätä elokuvan esityskopioiden valmistamisesta.

22 §

Aineiston käyttö

Aineistoa saa käyttää tämän lain tarkoituksen ja säännösten mukaisesti ja noudattaen viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

(2—4 mom. kuten HE).

24 §

Säädetyistä velvollisuuksista poikkeaminen

Kansalliskirjasto voi luovutusvelvollisen hakemuksesta myöntää luovutettavien painotuotteiden ja talletteiden kappaleiden lukumäärän osalta helpotuksia (*poist.*) luovutusvelvollisuudesta 4 §:n 1, 2 ja 5 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa lukuun ottamatta elokuvan sisältäviä talletteita. *Elokuvatalletteiden osalta helpotuksia voi myöntää Kansallinen audiovisuaalinen arkisto.*

Kansalliskirjaston ja Kansallisen audiovisuaalisen arkiston tulee luovutusvelvollisen hakemuksesta myöntää luovutusvelvollisuudesta vapautus, jos luovutusvelvollisuutta on siitä aiheutuvien kustannusten vuoksi pidettävä ilmeisen kohtuuttomana.

2.

Laki**Kansallisesta audiovisuaalisesta arkistosta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
(Kuten HE)

2 §

Tehtävät

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Arkiston tehtävistä säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

3 § (*Uusi*)

Lahjoitus- ja testamenttivarat

Arkistolla on oikeus ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja.

4 (3) §

Johtokunta

Arkistossa on johtokunta, jonka kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

5 § (*Uusi*)

Johtaminen ja ratkaisovalta

Arkistoa johtaa johtaja. Arkistolla on työjärjestys.

Johtaja ratkaisee arkistossa ratkaistavat asiat, joita ei ole säädetty johtokunnan ratkaistaviksi taikka säädetty tai työjärjestyksessä määrätty arkiston muun virkamiehen

ratkaistaviksi. Valtioneuvoston asetuksella säädetään asioista, joita ei voida määrätä muun virkamiehen ratkaistaviksi.

6 (4) §

Maksut

Arkisto voi periä tuottamistaan palveluista ja suoritteista maksuja, joiden suuruutta määrätessä noudatetaan, mitä valtion maksuperusteissa (150/1992) ja sen nojalla annetussa opetusministeriön asetuksessa säädetään.

7 (5) §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään arkiston virkojen täyttämisestä, virkojen kelpoisuus-

vaatimuksista, johtajan esimiesasemaan liittyvistä tehtävistä ja johtajan sijaisen määräämisestä.

Tarkemmat määräykset arkiston organisaatiosta ja toimintayksiköistä, yksiköiden tehtävistä, muiden virkamiesten kuin johtajan esimiesasemaan liittyvistä tehtävistä, muusta kuin I momentissa mainituista sijaisuudesta, sisäisestä johtamisesta sekä muista sisäiseen hallintoon kuuluvista asioista annetaan työjärjestyksellä.

8 (6) §
(Kuten HE)

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Raija Vahasalo /kok	Lauri Oinonen /kesk
vpj.	Tuomo Hänninen /kesk	Tuula Peltonen /sd
jäs.	Claes Andersson /vas	Tuomo Puumala /kesk
	Merikukka Forsius /vihr	Leena Rauhala /kd
	Timo Heinonen /kok	Tommy Tabermann /sd (osittain)
	Sanna Lauslahti /kok	Jutta Urpilainen /sd
	Jukka Mäkelä /kok (osittain)	Mirja Vehkaperä /kesk
	Mikaela Nylander /r	Henna Virkkunen /kok (osittain).

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kaj Laine.